

Пархітько О. В.

Міжнародний гуманітарний університет

РІВЕНЬ ЯКОСТІ СУЧАСНОЇ СПОРТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНТЕРНЕТ-ЖУРНАЛІСТИКИ

Журналістика як професія наразі переживає період серйозних перетворень, які стосуються багатьох аспектів. Цілком очевидно, що майбутнє професії буде пов'язане з Інтернетом. Вже можна стверджувати, що ця нова журналістика буде істотно відрізнятися від журналістики ХХ ст. Питання полягає лише в тому, чи можна буде працюю журналістів майбутнього назвати журналістикою.

У цій публікації ми намагаємося сфокусувати увагу на сучасній спортивній інтернет-журналістиці України. Нам здається досить цікавим подивитися, як сучасні трансформаційні процеси вплинули на такий сегмент, як спортивна інтернет-журналістика. Вважаємо тему актуальною, оскільки надто радикальні зміни у способах і формах подачі контенту можуть призвести до перетворення спортивної журналістики на аналог блогерства, тобто до зникнення професійного журналістського сегменту. Мета статті – оцінити рівень сучасної української спортивної інформаційної інтернет-журналістики.

Журналісти обох ресурсів на регулярній основі порушують правила інформаційної журналістики в усіх аспектах, які ми висунули для перевірки перед початком дослідження. По-перше, журналісти постійно роблять помилки у заголовковому комплексі, що ускладнює читачам роботу з матеріалами сайту. Популярними помилками є неправильне конструювання заголовка та невмотивоване розширення заголовкового комплексу. По-друге, серйозні проблеми виникають у журналістів із побудовою «перегорненої піраміди» при написанні заміток. По-третє, працівники сайтів припускаються помилок при роботі з фактичним матеріалом. По-четверте, журналісти роблять помилки при роботі з цитатами. По-п'яте, журналісти неодноразово порушують стандарти та правила. Зокрема, нами було знайдено приклади джінси.

Системна проблема сучасної української спортивної інтернет-журналістики полягає в тому, що працівники сайтів не роблять того, що зобов'язаний робити журналіст при створенні матеріалу. Журналістика на стрічці новин часто зводиться до пошуку чогось нового з подальшим написанням тексту. Іноді буває достатньо просто перекласти повідомлення з іноземної мови. На виході маємо істотне падіння якості інформації.

Ключові слова: інтернет-журналістика, стрічка новин, спортивна журналістика, композиція замітки, заголовковий комплекс, джерела інформації, правила цитування.

Постановка проблеми. Сучасна журналістика знаходиться на шляху серйозних перетворень та змін. Ці перетворення стосуються багатьох аспектів. По-перше, продовжується трансформація видів ЗМІ. Якщо на початку 90-х рр. ХХ ст. друкована газета все ще була основним джерелом надійних новин, то наразі триває процес повного переходу в цифровий формат. Стимулювання цього процесу відбулося, зокрема, через коронавірус. Відходить у минуле традиційне телебачення, аудиторія якого старішає з кожним роком. Через смартфони та цифровізацію друге життя почалося у радіо. Функціонал інформаційних агенцій був фактично скасований у ХХІ ст. По-друге, змінюється сам статус журналістики як професії. Кілька століть були витрачені професійними журналі-

тами для того, щоб довести, що журналіст – це не будь-яка людина, яка вміє створювати тексти. Журналістика стала суспільно важливою авторитетною професією, продукція якої користувалася довірою. Через різні причини за останні 40 років довіра до професії якщо й не повністю втрачена, то принаймні істотно похитнулася. Наразі блогосфера та соцмережі у сприйнятті масової аудиторії є серйозними конкурентами журналістики у новинарній сфері. По-третє, істотно змінюються вимоги до професії. На перший план виходять швидкість та оперативність, скорочується довжина текстів. Сучасний представник інтернет-журналістики спроможний робити новини, зовсім не контактуючи з джерелами інформації. Журналісти-практики сьогодення сміливо ставлять під

сумнів необхідність журналістських стандартів. По-четверте, падає авторитет вищої журналістської освіти в Україні. Серед журналістів-практиків активно поширюється думка, що фахова освіта журналісту не потрібна. Натомість йому краще отримати якусь іншу освіту, що дозволить у подальшому спеціалізуватися на певних темах. Звісно, наразі на вищу освіту в цілому впливає й війна, сприяючи відтоку населення з України.

На сьогодні очевидно, що обличчя журналістики найближчого майбутнього формується у мережі Інтернет. Вже можна стверджувати, що ця нова журналістика буде істотно відрізнитися від журналістики ХХ ст. Однак у контексті трансформації постає питання щодо того, наскільки результат перетворень можна буде вважати журналістикою. Тобто чи можна назвати журналістом людину, яка продукує тексти на рівні оперативності соцмереж, при цьому не звертається до джерел, не має часу на якісну перевірку фактів, робить граматичні та пунктуаційні помилки, не володіє журналістськими формами та не відповідає за наслідки опублікованих матеріалів? На нашу думку, така людина нічим не відрізняється від пересічного користувача соцмереж і, отже, не може вважатися журналістом.

У цій публікації ми намагаємося сфокусувати увагу на сучасній спортивній інтернет-журналістиці України. Звісно, спортивна журналістика ніколи не була провідною у межах загального професійного дискурсу. Проте слід зазначити, що спорт в Україні завжди користувався значною популярністю. Українська спортивна журналістика пережила своєрідний бум на межі ХХ та ХХІ ст., з'явилася низка успішних проєктів. Такі видання, як газета «Спорт-експрес в Україні» та журнал «Ринг», виробляли якісний та оригінальний контент. На фоні загальної цифровізації сьогодення друковані спортивні видання також перейшли в Інтернет. Нам здається досить цікавим подивитися, як сучасні трансформаційні процеси вплинули на такий сегмент, як спортивна інтернет-журналістика. Вважаємо тему актуальною, оскільки надто радикальні зміни у способах і формах подачі контенту можуть призвести до перетворення спортивної журналістики на аналог блогерства, тобто до зникнення професійного журналістського сегменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українському науковому дискурсі спортивна журналістика порівняно з іншими різновидами не користується надмірною увагою, однак слід зазначити, що останнім часом інтерес до неї збіль-

шився. Зокрема, Ю. Сазонова у 2020 та 2021 рр. випустила дві монографії – «Спортивна журналістика України: провідні персоналії та основні газетно-журнальні видання (ХІХ–ХХІ ст.)» [25] та «Спортивна журналістика України: історія, еволюція, трансформація» [24]. Це дві потужні роботи, в яких зроблено акцент на історико-описовому способі подачі інформації. На історичному аспекті акцентують увагу Ю. Щепанський та М. Тамбовцева у статті «Історія становлення спортивної журналістики в Україні» [31] та М. Нечай у публікації «Історія розвитку футбольних ЗМІ в Україні» [16]. К. Волкова виступила авторкою публікації «Спортивна преса як структурний елемент журналістики» [5], в якій намагається оцінити місце спортивної спеціалізації у загальній системі журналістики. У статті «Спортивний контент у регіональних ЗМІ» [23] Р. Савчук та О. Фіглевський зробили загальний описовий огляд спортивного контенту у ЗМІ Івано-Франківщини. В. Тарасюк у статті «Сучасні тенденції розвитку спортивної журналістики України (на прикладі інтернет-видань)» [28] робить слушні узагальнення щодо розвитку спортивної журналістики, не вдаючись до аналізу контенту. У нашій публікації ми плануємо детально проаналізувати інформаційний контент провідних спортивних інтернет-ресурсів України і наголосити на системних недоліках спортивної інтернет-журналістики.

Постановка завдання. Метою статті є спроба оцінити рівень сучасної української спортивної інформаційної інтернет-журналістики. Встановлена мета передбачає розв'язання наступних завдань: 1) оцінити правильність побудови заголовкового комплексу в аналізованих матеріалах; 2) виявити правильність використання законів композиції в інформаційних матеріалах; 3) оцінити рівень професійності при роботі з фактичним матеріалом; 4) визначити правильність цитування в аналізованих матеріалах; 5) виявити рівень дотримання працівниками стрічок журналістських стандартів та правил в аналізованих матеріалах.

Виклад основного матеріалу. Для аналізу ми обрали два провідні українські спортивні сайти – ua.tribuna.com та sportarena.com. Обираючи ресурси, ми надали пріоритет тим, які охоплюють спорт у цілому, а не зосереджуються лише на одній дисципліні. Джерельною базою дослідження стали публікації стрічок новин сайтів за один тиждень – з 7-го по 13-те січня 2024 р. Вважаємо такий обсяг репрезентативним, адже за день провідний український спортивний сайт продукує на стрічці до 200 новин. На нашу думку,

збільшення кількості публікацій для аналізу не принесло б користі роботі, оскільки новини на стрічці сучасних спортивних видань створюються за шаблоном.

Оскільки на обох сайтах для аналізу обрано стрічку новин, ми будемо при оцінці діяльності журналістів застосовувати критерії якості інформаційних жанрів. Переважно серед аналізованих матеріалів зустрічаються замітки, однак подекуди на сайтах можна знайти специфічні формати.

Важливою складовою замітки в інтернет-журналістиці XXI ст. є заголовковий комплекс. Оскільки стрічка новин виглядає як перелік заголовків, вони виконують роль тізерів для цільової аудиторії. Тільки якщо заголовок зацікавив, відвідувач сайту відкриє саму новину. У такий спосіб стрічка новин зберігає час читачів, які про більшість повідомлень швидко отримують загальну інформацію через заголовок. Якщо йдеться про замітку та кореспонденцію, заголовковий комплекс має складатися тільки з заголовка. Замітка – максимально простий та лаконічний матеріал, текст якого не потребує довгої преамбули.

На жаль, журналісти аналізованих ресурсів не завжди погоджуються із загальною теорією. Наприклад, працівники сайту sportarena.com у заголовному комплексі використовують також підзаголовки. Згідно з теорією, підзаголовки потрібні в тих жанрових формах, що передбачають неоднозначний ігровий заголовок, який необхідно чітко роз'яснити. Ігрові заголовки є типовими для художньо-публіцистичних та деяких аналітичних жанрів. В інформаційних жанрах ігровий заголовок є притаманним репортажу. Оскільки журналісти сайту sportarena.com завжди використовують підзаголовки, можна зробити висновок, що подібний підхід до заголовкового комплексу є частиною редакційної політики ресурсу.

Журналістам вочевидь непросто побудувати і заголовки, і підзаголовки за одним інфоприводом. Одним із варіантів вирішення проблеми є повторення заголовка іншими словами. Наприклад, до замітки із заголовком «Джойс: “У бою з Паркером Вайлдера повністю розбили, але він продовжить кар’єру”» автор добирає наступний підзаголовок: «Американець ще повернеться на ринг» [9]. У замітці «“Нешвілл” розбив “Даллас”, “Філадельфія” в овертаймі перемогла “Міннесоту” в НХЛ» автор підібрав підзаголовки «У регулярному чемпіонаті пройшли два матчі» [18].

Іншим варіантом реалізації в замітці комбінації заголовка та підзаголовка є наведення двох не пов’язаних між собою повідомлень або

фактів. Вочевидь, це заплутує читача і відбирає час, оскільки замітка має формуватися навколо одного факту. Наприклад, замітка «Ванат: “У нас три гри у запасі. Якщо ми їх виграємо, то опинимося серед лідерів”» має підзаголовки «Сьогодні столичний клуб відновить тренувальний процес після зимової відпустки» [4]. Цікаво, що ані заголовки, ані підзаголовки не вказують на те, про яку саме команду йдеться. Імовірно, справжній фанат повинен це знати, однак пересічному відвідувачу сайту це ускладнить роботу з інформацією.

Окремо слід обговорити якість заголовків аналізованих сайтів. Заголовок замітки має бути чітким і лаконічним, заснованим на інфоприводі та повністю відповідати матеріалу. Зазначимо, що журналісти обох ресурсів неодноразово демонструють спроможність створити правильний заголовок. Утім, зустрічаються й непоодинокі відхилення від стандарту.

Великою популярністю у журналістів спортивних інтернет-сайтів користуються заголовки, засновані на цитатах. Такі заголовки завжди будуть невдалими, тому що замітка має ґрунтуватися на події. Звісно, скандальна цитата приверне увагу масової аудиторії, однак подібні цитати, як правило, апріорі мають маніпулятивну мету і є частиною спортивного шоу-бізнесу. На практиці більшість цитат виявляється відверто прозаїчною. Скажімо, одна з заміток має заголовок «Ярослава Магучіх: “Ніщо не заважає мені поєднувати спортивну кар’єру з моделінгом”» [33]. На захист цього заголовка можна сказати, що в ньому спортсменка принаймні висловила якесь своє ставлення. Іноді цитата в заголовку базується лише на емоціях: «Ерік тен Гаг – про покупку частки “МЮ” сером Джимом Реткліффом: “Це натхнення”» [11]. Цілком очевидно, що подібний матеріал читати не варто: з того, що наговорив тренер, журналісту не вдалося виділити хоча б одну пристойну цитату.

Досить типовими для аналізованих сайтів є заголовки, які не відповідають інфоприводу. Наприклад, на інтернет-сайті ua.tribuna.com знаходимо замітку «Михайлюк набрав 2 очки у матчі з “Індіаною”» [14]. Вочевидь, підставою для написання матеріалу є не досить скромний успіх українського баскетболіста, а сам матч, в якому одна команда перемогла іншу. Зрозуміло, що в такий спосіб працівники сайту збільшують кількість переглядів серед української аудиторії, однак наслідком стає недостатня інформативність заголовку.

Іноді заголовки містять причинно-наслідкові зв’язки, що є абсолютно не притаманним інформаційним жанрам: «Анчелотті провів особисту

бесіду з Луніним, щоб уникнути деморалізації українця через участь Кепи в Суперкубку» [2]. Автор матеріалу сам розуміє, що подія не тягне на інфопривід, тому намагається штучно зробити її більш привабливою для читачів.

Розглядаючи діяльність журналістів новинарних стрічок сайтів ua.tribuna.com та sportarena.com, необхідно зазначити, що загалом журналісти знають про існування «перегорненої піраміди», тобто стандартної схеми ефективної побудови замітки. При цьому працівники обох сайтів досить вільно обходяться з формою замітки.

Як відомо, «перегорнена піраміда» складається з трьох блоків, два з яких спрямовані на подачу свіжої інформації, а третій включає бекграунд. Необхідно підкреслити, що значна частина аналізованих матеріалів складається з від одного до трьох речень нової інформації, до якої автори намагаються доєднати два-три бекграунди, щоб обсяг матеріалу виглядав пристойно. Заради розширення обсягу стартового факту журналісти періодично використовують повідомлення про те, що їм наразі про щось невідомо. Зокрема, у замітці «Дорівал Жуніор очолив збірну Бразилії» [10] лише перше речення, яке у розширеному вигляді повторює заголовок, має інформаційну цінність. У другому реченні повідомляється наступне: «Деталі контракту з 61-річним бразильцем не розкриваються». Подібне речення можна зустріти досить часто у матеріалах ua.tribuna.com, які стосуються укладання контрактів. Цілком імовірно, що така «журналістська деталь» є частиною редакторських настанов. Решту матеріалу можна віднести до бекграунду. Подібні публікації, як правило, з'являються на основі стислих повідомлень у соцмережах, зокрема, в X. Оскільки автор у такій ситуації не має доступу до першоджерела, зробити повноцінну замітку йому вкрай складно.

Цей же прийом знаходимо у замітці «Цуренко знялася з матчу проти Бутлер у першому колі турніру WTA 500 в Аделаїді» [29]. Після повторення в першому реченні інформації із заголовка автор зазначає: «Причина відмови Цуренко від участі в турнірі наразі невідома». Вочевидь, журналіст не повинен писати в матеріалі про те, що він чогось не знає. Що стосується цієї замітки, то незнання журналіста викликає питання. Було б цілком природньо та професійно, якщо б український журналіст взяв коментар в української тенісистки.

Інший цікавий прийом з арсеналу працівників сайтів, який використовується заради створення відчуття цілісного матеріалу, полягає в розтягванні одного факту на кілька речень. Наприклад,

у замітці «Стефен Каррі вручив Отто Портеру чемпіонський перстень за сезон-2021/22» [27] тільки перші два речення містять новинарну складову і виглядають наступним чином: «Форвард “Торонто” Отто Портер отримав чемпіонський перстень за сезон-2021/22. Нагороду Портеру вручив розігруючий “Голден Стейт” Стефен Каррі». Тобто журналіст зрозумів, що новина в одне речення, яка просто повторює заголовок, буде виглядати непривабливо, і вирішив збільшити обсяг тексту вдвічі.

Окрему увагу слід приділити також композиційному прийому нашарування бекграундів. Загалом одного бекграунду для замітки цілком достатньо, однак авторам сайтів доводиться битися за обсяг матеріалу, який вони вочевидь недоопрацьовують у перших двох частинах замітки. Два-три бекграунди для замітки створити досить важко, тому у більшості випадків штучне збільшення третьої частини виглядає неприродньо. Наприклад, замітка «Соланке визнаний найкращим гравцем АПЛ у грудні» [26] містить у новинарній частині лише одне речення, зате нараховує одразу три бекграунди. У першому цілком логічному бекграунді йдеться про те, за які досягнення у грудні гравець отримав винагороду. У другому бекграунді коротко наводиться статистика форварда у «Борнмуті», що вже є зайвим, адже не має прямого відношення до інфоприводу. Нарешті, у третьому бекграунді йдеться вже про клуб «Борнмут», його місце в англійському чемпіонаті та згадується той факт, що у клубі грає український захисник.

Цікаво, що достатньо часто журналісти навпаки не використовують бекграунд. Імовірно, працівники сайтів вважають, що оскільки матеріал вийшов пристойного обсягу, створення бекграунду буде витратою часу.

Низку недоліків можна виявити, якщо звернути увагу на те, як журналісти опрацьовують фактологічний матеріал. Популярною практикою у працівників сайтів є створення заміток на основі статистичних викладок. Наприклад, на сайті sportarena.com знаходимо замітку «Нойер зіграв 500-й матч за “Баварію”» [17], новинарна частина якої прогнозовано складається з одного речення. Хорошу замітку можна було б зробити про матч. В основі ж статистичного показника немає події, тож незрозуміло, як розвивати матеріал. На сайті ua.tribuna.com замітка «“Барселона” вперше з вересня перемогла у 3 матчах поспіль» [3] також ґрунтується виключно на статистичному показнику. Природньо було б зробити замітку про останній матч, у бекграунді якої можна було б вказати на цікаву статистику.

Вкрай непрофесійно виглядають замітки, які вказують на можливість реалізації певної події у невизначеному точно майбутньому. Скажімо, у замітці «Переговори по трансферу центрбека “Дженоа” Дрегушина у “Тоттенгем” близькі до завершальної стадії» [20] йдеться не про подію, а про якийсь окремий епізод процесу перемовин. Необхідно підкреслити, що замітку не можна написати на основі тривання певного процесу, а лише за фактом його завершення. Подібні перемовини можуть просто припинитися будь-якого дня.

Ще гірше виглядають замітки, в яких автори нібито намагаються обговорити з аудиторією численні можливі варіанти розвитку подій. Так, у замітці «Коноплянка може продовжити кар’єру в Азербайджані, Казахстані, Китаї, Індонезії або Україні» [13] журналіст пропонує одразу п’ять варіантів розвитку подій. У контексті такого заголовка наступне речення з матеріалу виглядає навіть досить органічно: «Клуб, в який може перейти 34-річний українець, не називається».

Окремим аспектом непрофесійної роботи з фактами можна вважати добір джерел інформації та її перевірку. Одразу зазначимо, що серед аналізованих матеріалів вкрай незначний відсоток тих, які не є передруком фактів з іноземних джерел або запозиченням із соцмереж. Тобто журналісти при створенні інформаційних матеріалів практично не контактують із першоджерелами, навіть якщо матеріал стосується українських спортсменів. За таких умов і відповідальність за перевірку інформації нібито перекладається на тих, хто її збирав.

Щороку у січні у командних видах спорту інтерес уболівальників привертають трансферні ринки, на яких команди підсилюють свої склади. Навколо численних перемовин вирує безліч чуток, які, як виявляється, теж можуть стати джерелом інформації у журналістському матеріалі. Наприклад, у замітці «“Ювентус” контактував з Гендерсоном – англієць хоче повернутися до Європи у 18-місячну оренду» [32] бекграунд містить наступну інформацію: «Нагадаємо, раніше були чулки, що послуги гравця були запропоновані “Баварії” та “Баєру”. А також про предметний інтерес до півзахисника з боку “Аякса”». У замітці «Гаттузо підтвердив, що Лоді не грав проти “Страсбура”, бо ведуться перемовини щодо його продажу» [6] автор зазначає: «За чулками, наступним клубом 25-річного футболіста має стати “Аль-Хілаля”, який заплатить за трансфер 20 мільйонів євро». Оскільки спортивні журналісти дозволяють собі подібну практику, маємо підкреслити, що журналістський матеріал не може

ґрунтуватися на чутках. Завдання журналіста саме в тому і полягає, щоб підтвердити або спростувати неперевірену інформацію.

Будь-якому ЗМІ не можна рекомендувати позичати матеріали в інших мас-медіа, оскільки подібна практика може створити у цільовій аудиторії відчуття вторинності вашої роботи. Винятки можуть стосуватися лише надзвичайно важливої інформації або всесвітньо авторитетних медіа, покликання на які фактично верифікує подану інформацію. Замітка «“Шахтар” не виключає трансфер Судакова влітку, “Наполі” хоче придбати його вже в січні – ЗМІ» [30] на сайті sportarena.com починається такими словами: «За інформацією іспанських ЗМІ, “Шахтар” припускає, що може розлучитися з півзахисником Георгієм Судаковим найближчого літа або навіть у січні». По-перше, не зовсім зрозуміло, як багато іспанських ЗМІ у процесі роботи на стрічці вдалося прочитати журналісту. Правильно у такому випадку було б зробити покликання на одне ЗМІ, в ідеалі найбільш авторитетне. По-друге, важко пояснити, чому український журналіст шукає інформацію про український клуб в іспанських ЗМІ. Логічно у подібній ситуації було б звернутися до прес-служби «Шахтаря». І в тому імовірному випадку, якщо б клуб відмовився розкривати таємницю перемовин, журналісту варто було скасувати написання матеріалу як такого, що не може бути верифікований.

Популярним джерелом інформації в аналізованих матеріалах постають конкретні журналісти західних ЗМІ. Наприклад, у замітці «Ньюбель навряд чи продовжить контракт з “Баварією” після 2025-го, якщо йому не гарантують місце основного воротаря» [19] джерелом інформації виступає журналіст Флоріан Плеттенберг. Оскільки автор замітки не робить покликання на конкретний ЗМІ, можна припустити, що інформацію було позичено зі сторінки Плеттенберга в одній із соцмереж. Отже, подібна інформація не може вважатися достовірною. Не зовсім зрозуміло, яке відношення до такої інформації має журналіст Флоріан Плеттенберг. Очевидним першоджерелом у такій ситуації міг би стати сайт німецького клубу.

Досить дивно виглядає ситуація, коли коментар щодо одного виду спорту дає спортсмен з іншого виду спорту. Зокрема, замітка «Даніель Корм’є: “Вірю, що Нганну зможе нав’язати такий бій, у якому перевага Джошуа в майстерності буде мінімальною”» [7] повністю побудована на коментарі спортсмена зі змішаних бойових мистецтв, який намагається спрогнозувати майбутній боксерський поєдинок. Зрозуміло, що один

із учасників майбутнього двобою – колишній учасник змагань зі змішаних бойових мистецтв. Однак оскільки бій пройде за правилами боксу, то й коментувати його вочевидь повинні боксери.

Системні складнощі виникають у журналістів при роботі з цитатами. По-перше, цитування має бути присутнім у будь-якій замітці. По-друге, не кожне висловлювання джерела інформації можна використати у матеріалі. Цитатою може стати лише таке висловлювання, яке несе нову корисну інформацію. Значна частина інформаційних матеріалів аналізованих сайтів взагалі не містить цитування. Цитату містять лише ті матеріали, які повністю побудовані на висловлюванні джерела. Як правило, такі замітки створюються на основі інтерв'ю та прес-конференцій, запозичених із Інтернет. Підкреслимо, що замітка не може бути побудована виключно на цитаті, оскільки цитата – це лише допоміжний матеріал при створенні цілісної інформації про певну подію. На жаль, подібні матеріали є популярними у спортивній інтернет-журналістиці.

Дуже показовими для сучасної спортивної інтернет-журналістики є цитати, які містять очевидні будь-якій людині речі і, отже, не мають потрапляти до матеріалу. У замітці «Деку: “Хочемо виграти чемпіонат, хочемо пройти якомога далі і, якщо можливо, виграти Лігу чемпіонів”» [8] спортивний директор одного з найсильніших клубів Європи говорить про те, що їхня команда планує виграти різні змагання. Цитата мала б право на існування, якщо б спортивний директор «Барселони» розповів про внутрішні проблеми команди, через які їм буде важко перемагати.

У замітці «Ванат: “У нас три гри у запасі. Якщо ми їх віграємо, то опинимося серед лідерів”» [4] один із гравців київського «Динамо» говорить про те, що збори – це завжди важко після відпустки, а також додає, що якщо багато перемагати, то можна опинитися в лідерах. На жаль, обидві думки не несуть жодної новинарної цінності.

Окремо слід розглянути цитати, які привертають увагу аудиторії за рахунок відомих імен та незвичності висловлювання. Зокрема, у замітці «Нападник “Інтер” Маямі Стефанеллі: “Бачу Мессі на тренуваннях, і в мене течуть слінки”» [15] маловідомий американський футболіст висловлює думку про те, що один із кращих гравців сучасності прекрасно грає в футбол. Маємо підкреслити, що клікбейтні заголовки є ознакою «жовтих» ЗМІ.

Інтернет-журналісти придумали оригінальну маніпуляцію з цитатою, яку необхідно вирвати з контексту прес-конференції або інтерв'ю заради

створення замітки. Спортсмен перед відповіддю нібито перепитує журналіста, що дозволяє читачу легше зрозуміти сутність цієї відповіді. У замітці «Підручний: “Кожен день в кожній гонці різна погода та різна траса, було досить складно звикнути до цих умов”» [21] спортсмен перед відповіддю перепитує: «Стрільба загалом? Не думаю, що перерва вплинула на мою стрільбу».

Не можна обійти увагою порушення журналістських стандартів і правил у продукції аналізованих сайтів. Так, низка матеріалів сайту sportarena.com за аналізований період підпадає під ознаки джінси. Зокрема, матеріал у стрічці новин «“Рома” – “Аталанта” пряма трансляція матчу чемпіонату Італії MEGOGO» [22] вже у заголовку містить назву торговельної марки. У тексті, між іншим, можна зустріти наступний уривок відвертої реклами: «Трансляція матчу 19-го туру чемпіонату Італії “Рома” – “Аталанта” буде доступна на платформі Мегого. З сезону 2020/21 сервіс Мегого пропонує трансляції матчів Ліги чемпіонів і Ліги Європи. Та й загалом, усі провідні клуби та турніри світу представлені на платформі». Також на регулярній основі відбувається просування компанії Favbet, що, як свідчить оформлення сайту, є одним із ключових спонсорів ресурсу. До прикладу можна навести матеріал «З початку великої війни за сприяння Favbet Foundation ЗСУ отримали допомогу на 210 млн грн» [12].

Одним із табу при написанні інформаційних матеріалів є заборона на використання оціночних конструкцій, чим активно зловживає сайт sportarena.com. Так, вже згаданий матеріал «“Рома” – “Аталанта” пряма трансляція матчу чемпіонату Італії MEGOGO» [22] завершується авторською оцінкою: «Ну і плюс Моуріньо проти Гасперіні – це завжди цікаво». Матеріал «Амундсен і Діггінс – переможці Тур де-Скі 2024» [1] містить оцінку «відома лижна багатоденка». Матеріал «“Шахтар” не виключає трансфер Судакова влітку, “Наполі” хоче придбати його вже в січні – ЗМІ» [30] містить цілу низку оціночних суджень: «У свою чергу, “Наполі” активізував зусилля щодо трансферу українського таланту», «Судаков вразив своєю грою проти “Барселони”», «Гірники здобули сенсаційну перемогу», «“Наполі” проваляє внутрішній сезон».

Якщо у журналістському матеріалі висловлюється певна думка без покликання на джерело інформації, вона вважається такою, що належить автору публікації. В інформаційних матеріалах журналісту забороняється висловлювати власну думку, лише наводити погляди джерел інформації.

Утім, на сайті ua.tribuna.com журналісти періодично порушують це правило. Зокрема, у замітці «Нобель навряд чи продовжить контракт з “Баварією” після 2025-го, якщо йому не гарантують місце основного воротаря» [19] міститься наступна думка: «Малоймовірно, що Нобель підпише нову угоду, якщо Мануель Нойер залишиться у формі та знову продовжить свій контракт». Цілком можливо, що ця думка насправді належить згаданому у матеріалі Флоріану Плеттенбергу, однак порушення у замітці правил роботи з цитатами вказує на авторство співробітника сайту. Схожа ситуація відбувається у замітці «Переговори по трансферу центрбека “Дженоа” Дрегушина у “Тоттенгем” близькі до завершальної стадії» [20]. Вище у матеріалі згадано інсайдера Фабріціо Романо, однак наступне речення без покликання на джерело належить автору замітки: «Лондонці сподіваються завершити перехід Дрегушина до кінця наступного тижня, але все залежатиме від того, як далі триватиме переговорний процес».

Висновки. У цій статті ми намагалися оцінити загальний рівень інформаційної журналістики двох провідних українських спортивних сайтів – ua.tribuna.com та sportarena.com. На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що рівень інформаційної журналістики на цих ресурсах є незадовільним. Зазначимо, що переважна більшість типових помилок притаманна обома сайтам, однак є й ексклюзивні.

Журналісти обох ресурсів на регулярній основі порушують правила інформаційної журналістики в усіх аспектах, які ми висунули для перевірки перед початком дослідження. По-перше, журналісти постійно роблять помилки у заголовковому комплексі, що ускладнює читачам роботу з матеріалами сайту. Популярними помилками є неправильне конструювання заголовка та невмотивоване розширення заголовкового комплексу.

По-друге, серйозні проблеми виникають у журналістів із побудовою «перегорненої піраміди» при написанні заміток. Оскільки переважна більшість матеріалів є запозиченнями інформації з іноземних ЗМІ та сторінок у соцмережах, журналістам часто бракує знання про новину, щоб зробити цілісну публікацію. Відповідно поширеною помилкою є усічена новинарна частина, за якою йдуть одразу 2-3 бекграунди, тобто всім відома інформація домінує у замітці над свіжою. Іноді журналісти йдуть протилежним шляхом і взагалі не використовують бекграунд.

По-третє, працівники сайтів припускаються помилок при роботі з фактичним матеріалом. Зокрема, в основу заміток закладається цікава статистика, чутки, плітки та навіть те, що могло б стати інфоприводом у майбутньому. Дотичною проблемою є майже відсутня робота з джерелами інформації: журналісти аналізованих ресурсів часто позичають новини з матеріалів іноземних журналістів та соцмереж. Подібна практика стосується навіть українських спортивних подій.

По-четверте, працівники сайтів виявляють незрозуміння того, яке висловлювання джерела може увійти до журналістського матеріалу. Зокрема, у матеріалах можна зустріти цитати, які проголошують очевидні речі або приховують відсутність сенсу за яскравою формою висловлювання. У деяких замітках узагалі немає цитати, що є серйозним порушенням. Також популярною практикою сучасної спортивної інтернет-журналістики є незначне перекручування прямої мови.

По-п'яте, журналісти неодноразово порушують стандарти та правила. Зокрема, у деяких матеріалах сайту sportarena.com ми зустріли джінсу. Також журналісти обох ресурсів зловживають у замітках оціночними судженнями та висловлюванням власних думок.

Проблема сучасних спортивних інтернет-ЗМІ полягає в тому, що їхні бюджети істотно обмежені, тож у редакцій не вистачає грошей на відправку кореспондентів працювати в полі. Головне для редакції – швидко наповнювати стрічку чимось новим, що виводить сайт у топ пошукових систем. Це, зі свого боку, призводить до збільшення кількості переглядів і привернення уваги рекламодавців. Журналістика в цій схемі стає нібито зайвою і навіть відверто заважає, оскільки уповільнює процес продукування нового. Тож на виході маємо істотне падіння якості інформації.

Якщо говорити про перспективи подальших досліджень, нам у контексті сказаного здається важливим не обмежуватися лише спортивною журналістикою. Варто звернути увагу на інформаційний контент провідних інтернет-ЗМІ України, що дозволить побачити загальний рівень якості стрічок новин. У подальшому необхідні дослідження аналітичного контенту, що відтворить цілісну картину загального рівня української журналістики сьогодення. Отримані результати дозволять визначити напрям руху професії та можливі шляхи його корегування.

Список літератури:

1. Амундсен и Диггинс – победители Тур де-Ски-2024. URL: <http://surl.li/qs1gu> (дата звернення: 08.02.2024).
2. Анчелотті провів особисту бесіду з Лунінім, щоб уникнути деморалізації українця через участь Кепи в Суперкубку. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000122453-anchelotti-provel-lichnuyu-besedu-s-luninum-chtoby-izbez/> (дата звернення: 08.02.2024).
3. «Барселона» вперше з вересня перемогла у 3 матчах поспіль. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121651-barselona-vpervye-s-sentyabrya-pobedila-v-3-matchah-podr/> (дата звернення: 08.02.2024).
4. Ванат: «У нас три гри у запасі. Якщо ми їх виграємо, то опинимося серед лідерів». URL: <https://sportarena.com/uk/football/upl/vanat-u-nas-tri-gri-u-zapasi-yakshho-mi-yih/> (дата звернення: 08.02.2024).
5. Волкова К. С. Спортивна преса як структурний елемент журналістики. *Social communications in the context of globalization*. 2021. С. 302–304. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/50077/3/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 19.02.2024).
6. Гаттузо підтвердив, що Лоді не грав проти «Страсбура», бо ведуться перемовини щодо його продажу. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000122941-gattuzo-podtverdil-chto-lodi-ne-igral-protiv-strasbura-p/> (дата звернення: 08.02.2024).
7. Даніель Корм'є: «Вірю, що Нганну зможе нав'язати такий бій, у якому перевага Джошуа в майстерності буде мінімальною». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/boxing/1000000122457-daniel-korme-veryu-chto-ngannu-smozhet-navyazat-takoj-bo/> (дата звернення: 08.02.2024).
8. Деку: «Хочемо виграти чемпіонат, хочемо пройти якомога далі і, якщо можливо, виграти Лігу чемпіонів». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000122947-deku-xotim-vyigrat-chempionat-xotim-projiti-kak-mozhno-da/> (дата звернення: 08.02.2024).
9. Джойс: «У бою з Паркером Вайлдера повністю розбили, але він продовжить кар'єру». URL: <https://sportarena.com/uk/boxing/dzhojs-u-boyu-z-parkerom-vajldera-povnistyu-rozbili/> (дата звернення: 08.02.2024).
10. Дорівал Жуніор очолив збірну Бразилії. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000122460-dorival-zhuniior-vozglavil-sbornuyu-brazilii/> (дата звернення: 08.02.2024).
11. Ерік тен Хаг – про покупку частки «МЮ» сером Джимом Реткліффом: «Це натхнення». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121893-erik-ten-hag-o-pokupke-doli-my-u-serom-dzhimom-retkliffom/> (дата звернення: 08.02.2024).
12. З початку великої війни за сприяння Favbet Foundation ЗСУ отримали допомогу на 210 млн грн. URL: <https://sportarena.com/uk/sport-i-biznes/z-pochatku-velikoyi-vijni-za-spriyannya-favbet/> (дата звернення: 08.02.2024).
13. Коноплянка може продовжити кар'єру в Азербайджані, Казахстані, Китаї, Індонезії або Україні. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121648-konoplyanka-mozhet-prodolzhit-kareru-v-azerbajdzhanekaz/> (дата звернення: 08.02.2024).
14. Михайлюк набрав 2 очки у матчі з «Індіаною». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/basketball/1000000121898-mixajlyuk-nabral-2-ochka-v-matche-s-indianoj/> (дата звернення: 08.02.2024).
15. Нападник «Інтер» Маямі Стефанеллі: «Бачу Мессі на тренуваннях, і в мене течуть слінки». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121644-napadayushhij-inter-majami-stefanelli-vizhu-messi-na-tre/> (дата звернення: 08.02.2024).
16. Нечай М. І. Історія розвитку футбольних ЗМІ в Україні. *Young Scientist*. 2021. №12 (100). С. 161–166. URL: <https://www.molodyvchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2489/2473> (дата звернення: 19.02.2024).
17. Нойєр зіграв 500-й матч за «Баварію». URL: <https://sportarena.com/uk/football/bundesliga/nojyer-zigrav-500-j-match-za-bavariyu/> (дата звернення: 08.02.2024).
18. «Нэшвилл» разбил «Даллас», «Филадельфия» в овертайме победила «Миннесоту» в НХЛ. URL: <http://surl.li/qs1va> (дата звернення: 08.02.2024).
19. Нюбель навряд чи продовжить контракт з «Баварією» після 2025-го, якщо йому не гарантують місце основного воротаря. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121567-nyubel-vryad-li-prodlit-kontrakt-s-bavarijej-posle-2025go/> (дата звернення: 08.02.2024).
20. Переговори по трансферу центрбека «Дженоа» Дрегушина у «Тоттенгем» близькі до завершальної стадії. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000121575-peregovory-po-transferu-czentrbeka-dzhenoa-dregushina-v/> (дата звернення: 08.02.2024).
21. Підручний: «Кожен день в кожній гонці різна погода та різна траса, було досить складно звикнути до цих умов». URL: <https://sportarena.com/uk/winter-sports/biathlon/pidruchnij-kozhen-den-v-kozhnij-gontsi-rizna-pogoda-ta/> (дата звернення: 08.02.2024).
22. «Рома» – «Аталанта» прямая трансляция матча чемпионата Италии MEGOGO. URL: <https://sportarena.com/football/seriya-a/roma-atalanta-pryamaya-translyatsiya-matcha/> (дата звернення: 08.02.2024).

23. Савчук Р. Л., Фіглевський О. В. Спортивний контент у регіональних ЗМІ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Том 33 (72), №3. С. 343–348. URL: https://philol.vernadskyyournals.in.ua/journals/2022/3_2022/57.pdf (дата звернення: 19.02.2024).
24. Сазонова Ю. О. Спортивна журналістика України: історія, еволюція, трансформація : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 276 с.
25. Сазонова Ю. О. Спортивна журналістика України: провідні персоналії та основні газетно-журнальні видання (XIX–XXI ст.) : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 256 с.
26. Соланке визнаний найкращим гравцем АПЛ у грудні. URL: <https://sportarena.com/uk/football/apl/solanke-viznaniy-najkrashhim-gravtsem-apl-u-grudni/> (дата звернення: 08.02.2024).
27. Стефен Карри вручил Отто Портеру чемпионский перстень за сезон-2021/22. URL: <https://ua.tribuna.com/basketball/1000000121650-stefen-karri-vruchil-otto-porteru-chempionskij-persten-z/> (дата звернення: 08.02.2024).
28. Тарасюк В. Ю. Сучасні тенденції розвитку спортивної журналістики України (на прикладі інтернет-видань). *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2023. №2 (54). С. 48–55. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52832/1/988-2736-1-SM.pdf> (дата звернення: 19.02.2024).
29. Цуренко знявся з матчу проти Бутлер у першому колі турніру WTA 500 в Аделаїді. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/tennis/1000000121624-czurenko-sygraet-s-bulter-v-pervom-kruge-turnira-wta-500/> (дата звернення: 08.02.2024).
30. «Шахтар» не виключає трансфер Судакова влітку, «Наполі» хоче придбати його вже в січні – ЗМІ. URL: <https://sportarena.com/uk/football/uk-seriya-a/shahtar-ne-viklyuchaye-transfer-sudakova-vlitku-napoli/> (дата звернення: 08.02.2024).
31. Щепанський Ю. Я., Тамбовцева М. Ю. Історія становлення спортивної журналістики в Україні. *Обрії друкарства*. 2014. №1(3). С. 210–219. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/099184e4-b6a3-47c5-af4e-c0e64cfeaf8b/content> (дата звернення: 19.02.2024).
32. «Ювентус» контактував з Гендерсоном – англієць хоче повернутися до Європи у 18-місячну оренду. URL: <https://ua.tribuna.com/uk/football/1000000122937-yuventus-kontaktiroval-s-xendersonom-anglichanin-xochet-/> (дата звернення: 08.02.2024).
33. Ярослава Магучіх: «Ніщо не заважає мені поєднувати спортивну кар'єру з моделінгом». URL: <https://ua.tribuna.com/uk/athletics/1000000121572-yaroslava-maguchix-nichto-ne-meshaet-mne-sovmeshhat-sport/> (дата звернення: 08.02.2024).

Parkhitko O. V. PECULIARITIES OF MODERN UKRAINIAN SPORTS INFORMATION ONLINE JOURNALISM

Journalism as a profession is currently undergoing a period of serious transformation in many aspects. It is quite obvious that the future of the profession will be connected to the Internet. We can already say that this new journalism will be significantly different from the journalism of the twentieth century. The only question is whether the work of journalists of the future can be called journalism.

In this publication, we try to focus on the contemporary online sports journalism in Ukraine. We find it quite interesting to see how modern transformation processes have affected such a segment as online sports journalism. We believe the topic is relevant, as too radical changes in the ways and forms of content presentation can lead to the transformation of sports journalism into an analogue of blogging, i.e. the disappearance of the professional journalistic segment. The purpose of the article is to assess the level of modern Ukrainian sports information online journalism.

The journalists of both resources regularly violate the rules of information journalism in all the aspects that we set out to check before starting the study. Firstly, journalists constantly make mistakes in the headline complex, which makes it difficult for readers to work with the materials on the website. Popular mistakes include incorrect headline construction and unmotivated expansion of the headline complex. Secondly, journalists have serious problems with building an 'inverted pyramid' when writing articles. Thirdly, website staff make mistakes when working with factual material. Fourth, journalists make mistakes when working with quotes. Fifth, journalists repeatedly violate standards and rules. In particular, we found examples of paid journalism.

The systematic problem of modern Ukrainian online sports journalism is that website staff do not do what a journalist is supposed to do when creating a story. Journalism on the news feed often boils down to finding something new and then writing a text. Sometimes it is enough to simply translate a message from a foreign language. The result is an essential drop in the quality of information.

Key words: *online journalism, news feed, sports journalism, composition of a news item, headline complex, information sources, citation rules.*